

Szabó Ferenc: Karl Rahner. (tkk 1/8) Róma 1981, 160 o.

Szabó Ferenc, aki előbb már a francia nyelvterületről H. de Lubac és Y. Congar teológiai munkásságát és jelentőségét ismertette a „Mai teológusok” sorozatában, itt Rahner életművéről ad világos összefoglalást. A nyugati nagynevű teológusok közül talán az ő írásai legismertebbek a magyarok között. Kétszer személyesen is tartott már előadást a budapesti Hittudományi Akadémián. P. Szabó könyvecskéje annál nagyobb érdeklődésre tarthat számot, mert közismert, hogy Karl Rahner stílusa nem könnyű, hosszú, bonyolult — mert minden árnyalatot kifejezni akaró — mondatait sokszor fáradságba kerül megérteni, hát még értelmüket pontosan visszaadni. Nagynevű testvére, Hugo állítólag egyszer mosolyogva megjegyezte, hogy ha elég sokáig él, akkor „lefordítja” öccse munkáit — németre . . . A világosság és szakszerű pontosság Szabó Ferenc könyvének nagy érdeme. Megjegyzi, hogy eddigi Rahner-fordítások, főleg a Teológiai Kiszótár sikeres terminológiája, nagy segítségére voltak egy-egy Rahner-fogalom meghatározásában.

„Karl Rahner, az ember és a teológus” az I. fejezet címe, s ebben röviden sok mindent megvilágító adatokat kapunk pályafutásáról, műveiről és szerepéről. Itt ismerteti P. Szabó a transzcendentális módszert és antropológiát, ennek jelentőségét, és Rahner „francia gyökereit”, azaz kapcsolatát Rousselot és Maréchal filozófiai vállalkozásával.

A rahneri teológia négy nagy alapvető témakörét ismerteti a II. részben: 1. Az ember Istenre tájolt lény. 2. A kegyelem az emberi lét középpontjában. 3. Jézus Krisztus, az Istenember. 4. Krisztus Egyháza és a keresztények.

Két őszinte — és alázatos — megjegyzés ad kulcsot K. Rahner teológiai műveivel és Szabó Ferenc ismertetéséhez. „Az isteni önközlés megjelenése és visszavonhatatlan ígérete a Názáreti Jézus — mondja Rahner. — Ez az egyszerűsítő, a titokra visszavezető (reductio ad mysterium) szándék áll amögött, amit teológiám transzcendentálisának mondanak (42).” Szabó Ferenc így folytatja: „K. Rahnernek ezt az alapvető szándékát tartjuk szem előtt (mint egységet alkotó elvet), amikor most teológiájának főbb témaköreit bemutatjuk. Ő maga hangsúlyozza, hogy nehezen rendszerezhető teológiai műve. Nem lehet tehát célunk a teljességre törekvő rendszerező összegezés.”

De amit ebben a keretben ad, azért minden dicséret és hála megilleti. Hasonlítsuk csak össze H. Vorgrimlernek, Rahner szoros munkatársának ismertető könyvecskéjével. A neves teológusával összevetve Szabó Ferenc ismertetése nemcsak azzal nyar, hogy nem a hatvanas években íródott, amikor még készülöben volt a rahneri életmű, hanem világosságával is. Őszintén beszámol a Rahnert ért kritikákról is, és nem kendőzi el, ahol nagyobb érthetőség vagy szababosság jót tenne Rahner fejtegetéseinek. De szíve mélyén szereti a szerzőt és minden munkásságát átható papi, apostoli beállítottságát.

Békési I.